

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Naročnina na skupni naslov letno 24 Din; na posamezni naslov letno 80 Din. V inozemstvo: letno 65 Din. Z M. listom letno 100 Din.

IZHAJAJO VSAKO NEDELO.

Uredništvo v Dolnji Lendavi. Uprava v Murski Soboti, Križeva ul. 4. Štev. položnice 11806.

Cena oglasov: stran: cela 400 Din., pol 200 Din., četrt 100 Din.; mal. oglasi do 20 reči 10 Din., više vsak^a reč 1 Din.; med tekstom vsaka reč 2 D. Pri večkratni objavi popust.

Narodne menjšine i Cerkev.

Član 29. konkordata, ki ga je sklenila nemška država z Sv. Stolicov se glasi: „Katoličanci, ki stanujejo v Nemčiji i pripadajo etničkim narodnim menjšinam, majo v pogledi vporabe njihovoga materinskoga jezika v bogoslужji i organizacijajste pravice, kak nemške narodne menjšine na ozemli držav, kama pripadajo.“

V tom paragrafi znova naglašuje Cerkev, kak je vsikdar naglašovala istino, ka smo pred Bogom vsi ednaki i zato, gda si ž njim gučimo, mammo vednake pravice. Če bi pravica i lubezen kralüvale med narodi, toga paragrafa ne bi trbelo. Ali da je kralüvalo i ešče kralüje nasilje, pravica pestnice, zato Cerkev s svojim Kristušovim duhom brani vse male narode, gdekoli so i štokoli so.

V tom konkordati se misli v prvoj vrsti toti na Nemce. A poleg njih pa včasi na vse narode. Nemec na Polskom, v Jugoslaviji, na Madjarskom itd. ma pravico v telikajšnjoj meri do vporabe svojega maternoga jezika v cerkvi, kakšo pravico majo v Nemčiji do svojega maternoga jezika Polaki, Jugoslovani, Madjari itd. I naopak. To pomeni obprvim te paragraf.

Obdrüim je pa nit, po šteroj naj se pletejo po vsej državaj pravice za narodne menjšine. Cerkev je s tem paragrafom vsekala na pot zakonodaje vsake države opomin, naj ne preganja bože dece, ki neso iz istoga narodnoga tela, kak večina državotvornoga naroda. Cerkev je s tem pokazala na dužnost pravice od strani države, štero ta mora kazati narodnim menjšinam, ar te s svojim bogoslужjom, če je pravilno i pobožno to, pomagajo k obstoji i razvoji države z močmi, ki ne zaostanejo za močmi državotvornoga naroda, včasi ga celo prekosijo v teh, če je te najmre neveren i pokvarjen. Deset pravičnih bi rešilo kralvine Sodome, Gomore i bližnjih mest. Tak je i zdaj, ar je boža pravičnost ista.

Pri božoj službi se ne sme nikomi kratiti, da rabi svoj materni jezik, da v njem moli, spevle, predge

poslušja i čte knige, ki ga vodijo k Bogi. Nikaj je ne tak škodilo cerkvi, kak šovinizem, to je kak širjenje državnoga ali narodnoga jezika na škodo vere. Ki jezik za več ma, kak vero, nema vere.

Oboja, i cerkvena i svecka oblast se morata pobrigati, da Slovenci v dobrovniškoj fari dobijo slovensko predgo vsako nedelo i svetek, da spevlejo v maternom jeziku i molijo. Isto naj majo i Madjari povsod, kje prebivlejo v našoj državi. To je duh katoličanske Cerkve: vsi vednaki pred Bogom i zato tüdi vsi vednaki v njegovej službi v vporabi svojega maternoga jezika.

K božoj službi spada tüdi po-

božno čtenje, ar to goji naprej tisto seme, štero se v cerkvi poseja v dušo. Nigde se ne bi smeli braniti pobožni listi. Pa poganski šovinizem tüdi tü peha v sloboščino bože dece. Te se zgraža ne samo nad predgami, če se glasijo v bole razumlivoj domačoj reči i ne v gladkom kniževnom jeziku, nego tüdi nad vsakov tiskanov rečjov v jeziku naroda ali narodne menjšine. Naš Marijin List, ki je jedina duševna hrana našim bratom na Vogrskom, ma tam jako dosta poteškoč. Ešče zato mantrajo žandarje lüdi, zakaj ga hodi več na eden naslov?

Kakšte se što bije v prsi, ka je krščenik, je daleč od Kristušovoga duha, če omejuje tisto sloboščino, ki jo Cerkev zagovarja za vse brez razlike narodnosti pri božoj službi.

Narod proti narodi!

Če poglednemo nazaj v tiste čase, šteri so bili pred 20 leti, vidimo, da je Europa bila popunoma razklana i preorana od različnih načrtov — planov velikih držav. Tak je bilo evropsko ozračje prenapunjeno z viherom, že se je pisalo i gučalo od bojne i naskrivoma so se države pripravljale na krvavo borbo. — Komaj je leto minolo, je že postala europska zemla edno veliko morišče, na šterom je skravelo 12 milijonov lüdi v najlepšoj dobi svojega življenja.

Denešnji europski politični položaj je spodoben onomi pred 20 leti. A ešče bole je zamotan zavolo velikih gibanj, ki majajo tri velke europske države v njihovih fundamentaj. 180 milijonski ruski narod pod formov komunizma, 40 milijonski italijanski narod pod formov fašizma i nad 60 milijonski nemški narod pod imenom narodnoga socializma.

Na dni vsega sovraštva je staro sovraštvo Nemčije i Francije. Čeravno pred večimi tjedni sklenjenomi pakti četvorice (v toj zvezi so: Italija, Francija, Nemčija i Angleška) je namen mir, sta si dnes Francija i Nemčija bole odaljeni i nezavüpni, kak sta bili pred deset-

letjom. Prevzetni način, s šterim je pred tremi tjedni Nemčija zavrnila dobrohotni francuski opomin gledoč kršenja samostojnosti avstrijske države, kaže napetost odnošajov med obema državama zadosta ostro. Med nemškimi politiki i delno tüdi med francuskimi fali dobra vola za prijateljstvo i na strani Nemčije se ešče posebno čüti pomenkanje odkritosrčnosti. Hitlerova Nemčija dnes z močnim glasom zahteva polsko Primorje, Austrijo i nove kolonije. Na njej strani stoji dvoresna i licemerska fašistična Italija na čeli njej skoro največšega sodobnoga državnika Mussolinija, ki išče francuskoga prijateljstva, na drugoj strani pa neti nemško sovraštvo proti Franciji. Anglija ostaja v toj borbi držav za premoč na kontinenti (na sühoj zemli) neodložna i išče pri tom samo svojega haska — dobička. Jasno je, da so po velikih državaj vržene tüdi male države v ravno takšo borbo za premoč nad sosidom.

Omenili smo že staro sovraštvo nemškoga i francuskoga naroda, štero je dosta pripomoglo, da je prišlo do svetovne bojne i štero je tüdi zdaj velke važnosti za europski mir. Zato

si pogledimo ob tej priliki glavne vzroke tega sovraštva.

Tiva dva naroda sta si tak različna po svojem značaju, da je njeva medsebojno življenje sam boj prijateljstva s sovražništvom. V obema narodoma ešče zmirom živi spomin na svetovno bojno in njeno predzgodovino vu svajaj do leta 1870/71., gda so prvičkrat smrtonosne nemške granate podirale v praj i pepeo mogočne francuske trdnjave, celó sam mogočni i ponosen Pariz je spadno zadet od tej granat. To je bila ona doba, gda je prvičkrat v zgodovini francuski narod na milijone skrvaveo na bojnem morišči zadet od nemškega orožja. To je tudi ona doba, gda je morao izmozgan i iztradan francuski narod pokleknoti pred nemškim narodom v mestu Frankfurtu ob Meini i sklenoti sramotni mir z Nemci. To je bio mir, šteri je določao, da izgubi francuski narod dve svojivi deželi Lotaringijo i Alzacijo i plača 6 milijonov zlatih frankov nemškomi narodi. V toj dobi, štera je bila strašna za francuskih narod, se je pod nasilnim i preganjalcom katoličanske vere na Nemškom, Bismarkom rodilo nemško casarstvo, štero je vodo do leta 1918 gizdavi i nasilni casar Vilmoš.

Drügi vzrok je v značaju obeh narodov. Francuski narod je romanskoga pokolenja, v njem je zasidrano močno domolübbe i silna narodna zavest. Jüžno romansko pokolenje je dalo Francozom obilno čüta za umetnost i lepoto, zemla njemi je vrgla v naročje zadosta bogastva. V lüdstvi je močen konservativizem to je, da sam nerad popüšča svoje stare navade i šege. Francusko gospodarstvo je vstaljeno i ešče zmerom njemi je družina nositelica. Drüžina vodi gospodarstvo, z njov podjetja rastejo i kaplejo. Vsej tej socialnih bojov, ki so tak značilni za Evropo, Francoz ne pozna v telkoj meri kak je to pri drüghih narodaj. Narod je čüdivito ednoten i se trdo drži zemle i države, se ne iseljava, liki ostaja na svojoj domačoj rodnoj zemli.

Ravno nasprotnoga značaja pa je nemški narod. To je narod organizatorov, tehnikov, gospodarov, oblikovalcov. Od svojega slovanskoga sosida vzeme ustvarjajočo miseo, jo razdrobi i izloči po najstrožjih zakonaj razuma. Na novotarijo je jako dovzeten i jo dostakrat zna bouše porabiti kak narod, ki jo je davao. Nemec lübi tudi v gospodarstvu i posebno v podjetji strogo določeno, mehanizirano (to je mašinsko) formo. Zato je tak močen na poli tehnike i tü si kopiči patente i iznajdbe. Njegov pogled je neodpreti v ostali svet, v sebe je zatoplen i si išče veličino v spominaj svoje nekdašnje slave, v svojih izumih zračnih ladij Zeppelina i Bremena. Nemški nacionalnisocialist je bole pristen

od italijanskoga fašizma, ar živi i skuša vzgajati izklesano nemško zavest, ki se vgaja v reči, plemeni i krvi. Nemec lübi zvünešnje formo, majster je v nastopi i paradi. — Več düše — düha je v Francozi.

Dva tak različniva naroda sta si soseda. Njeva medsebojno razmerje je stalna borba prijateljstva s sovraštvom. Oba naroda mata voditele, ki gledajo v nadalnom sovraštvu pogübeo vsega lüdstva i zato iščejo prijateljskih stikov. Eden takših nemških

politikov je bio pokojni Stresemann. Iskao je iskrenih odnošajov do Francije, davao sam i zato sprejemao lübezen: s svojov mirolübnov politikov je Nemčiji priborio sedež v družtvi narodov, pa izpraznitev Porenja. Bivši voditeo katoličanskoga centra i voditeo nemške zvünešnje politike kancler Brüning je šo po stopinjaj svojega velkoga prednika i iskao ešče nove poti. Na konferenci v Londoni je iskao prijateljstvo Angležov i Američanov, v Rimi je šteo najti naklonjenost Italije.

Slovenska Krajina.

Od euharističnoga kongresa prinesejo dnes teden Novine obširen popis.

Vuk v Martinišči. Ne mislite na vuka z štirami ali dvema nogama. Te vuk ma na jezere nog. Plesen se je spravila v celo kapelo v pod i dveri, pa se mora vse trgati i na novo delati. Ar je zavod siromaški, pomagajte njemi, sv. Martin bo vam sproso plačo od Mar. Pomočnice.

Nogo si je potro Koštric Jožef z M. Polane vu Franciji, ar so se njemi konji splačili i je z voza spadno. Je v bolnišnici i noga se že zdravi i vednači. Naši domači pa še polski pajdašje delavci ga obiskavlejo. To naj tolaži njegovo ženo i malo dete.

„Bodi apostol“. Tak se zove kniga, štero je napisao naš rojak g. Kolenc Franc, tajnik kat. akcija. Kak vrednik „Nedelje“ je v njej objavla članke pod naslovom „Katoliško delo in življenje“. Te je zbrao zdaj v knigo i jo posveto pa poklono mil. g. novomi višesnjemi pastiri Dr. Tomažič Ivani Jožefi. „Oglasnik Lav. Škofije“ knigo priporoča. Za ceno ne vemo.

Niti ne küpите, niti za badav ne vzemite krivoverske knige, štere tiska kriva vera adventistov v Maribori v „Ljudskoj tiskarni“. Tüdi sv. Pismo ponüja ta kriva vera, ki je v Londoni izdano. Katoličanec po vesti sme samo tisto čteti, ka odobri kat. Maticerkev. Pazite.

Obrednik v slovenskom jeziki je obvezen postao po naredbi višje cerkvene oblasti za lavantinsko püšpekijo. Za naš vikarijat ne je vöpo vedana obveznost.

D. Lendava. Prestavljena je za prednico v Ljubljano, Šiška, č. sestra Marisstella Gibičar, ki je duga leta voditela pri nas cerkveno spevanje i otroški vrtec. V ljubljanskoj hiši, kje bodo dijakinje vzgajane i oskrblene, bo s. Marisstella prednica. Se veselimo odliküvanji naše rojakinje.

Novi banski svetnik. Mesto g. Faflik Franca, plebanoša pri Sv. Bedeniki, ki so odložili čast banskoga svetnika, je imenüvani na to čast Kühar Štefan, kmet i mlinar z Püconec.

20 letnica Dr. Ivanóczyjove smrti je minola 29. augusta. Tiho, pri božem oltari smo se spominali našega velikana. Gotovo je tüdi on goreče molo za svojo drago Slov. Krajino. „Slovenec“ se je z lepimi rečmi spomeno ob 20 letnici našega velikana. Gda se nabere teliko penez vküp, ka de mogoče eden pošteni spomenik gorpostaviti, te počastimo slovesno spomin našega zaslužnoga moža. Dözdaj je samo eden gospod dao na pokojnoga spomenik, drügi nišče. Pa je dr. Ivanóczy bio nas vseh i so jako veliki bogatci, ki so bili ž njim v prisrčnom prijateljstvu. Gda si tüdi tej zmisljo na pokojnoga i kaj darüjejo na njegov spomenik, pride te hitro pod streho.

Okoli po sveti.

V Nürnbergu je mela Hitlerova stranka spravišče, na štero je prišlo prek polmilijona lüdi. Za te se v 250 kotlaj kühalo.

Madjari na Polskom. Na Polskom so obhajali spomin Báthory Števana, polskoga krala. Ar je te bio Madjar, je prišlo na proslavo v Krakovo 200 Madjarov, poslancov, štere je vodo madjarski primaš kardinal Szeredi i kmetijski minister Kállay.

Kinči se iščejo. Leta 1880 so se bojali revolucije v državi Peru. Da zasigurajo cerkvi svojo vrednost, so odale svoje imanje za okoli trijezero milijon dinarov. Te penez se je naložo na angleško ladjo, da bi se naložo v angleške banke. A med potjov se je posadka zbunila i mesto na Angleško je kinč odpelala na Kokosov otok. Kak so kinč skrili, je ladja zažgana i vsi mornarje spoklani. Gde je kinč, nišče ne zvedo. Zdaj ideta dve ekspedicijo na Kokosov otok, da kinč poiščeta. V jednoj so sami brezposelni.

Kratki glasi. Najvekši most na sveti so začeli graditi v Severnoj Ameriki. Most bo vezao San Francisko z Oaklandom. Voglenj kamen, šteroga so že položili, je 65 metrov dugi i prek 30 metrov visiki. — V Severnoj

Po državi.

Krao je poslao na popravu pogorele Djakovske cerkvi 100.000 Din. **Što sme biti šofer?** Minister trgovine i industrije i minister notranjih poslov sta izdala pravilnik, v smisli šteroga sme biti šofer vsakši teločno i duševno zdrav, dobroga opnašanja, nekaznivan a star najmenje 18 let. Prošnja se more vložiti prek sreskoga načelstva. Vsakši pa more prle napraviti izpit. Či što ne napravi prvokrat izpita, ga lahko dela v roki mesec dni. Ženske smejo biti šoferi samo za zasebno potrebo. Za šofere autobusov se zahtevle 3 letna praksa. Šofersko dovoljenje se odvzeme onim, šteri se podajajo k pijančevanju ali sploh onim, šteri ne spunjavejo voznških predpisov.

V Lendavi so se našli penezi. Što je zgübo, naj se javi na uredništvu Novin v Črensovcih.

Jugoslovan—madžarski umetnik. Pretekle gledališke sezone je bio na zagrebškoj opereti angažiran Slobodan Živojnović. Zdaj se je pa pogodilo za dve sezoni kak prvi tenor v Budimpeštanskoj prestolnoj opereti. Že zdaj v jesen, bo spevao v večih operetaj. Spremenio je svoje ime v Bánát László. Bánát zato ar je rodoin iz Banata, iz Vel. Bečkereka.

Zasedanje banovinskoga sveta. Pod predsedstvom bana g. dr. Marušića je banovinski svet meo sejo, na šteroj so prišle na dnevni red tri točke: 1. občinske volitve, 2. obvezno zavarüvanje, (sekulacija) proti toči i 3. razdelitev siromaškoga sklada banovinskoga.

Novi amerikiški konzul je prišo v Beograd, ki je dozda bio na romunskom dvori: Charles Wilson.

Ne! Ne! Nikdar!

Znani vogrski dnevnik „Pesti Napló“ je 27. julija 1933 leta napravio Slov. Krajini veliko uslugo. Razkrinkao je ozadje tiste, toti kratkotrajne, ali tem bole divje politične borbe, štero je na jednoj strani vodo gospod odvetnik Némethy Vilmoš. Pisec članka naglašä, da je vzeo vse podatke iz sodnih spisov, zato lejko vörjemo, da to kaj piše odgovorja istini. Ne istine niti ne more (najbrž tudi ne vüpa!) pisati, kajti prizadete osebe so zadošta močne, da kaštigajo vsako — tudi najmenjšo krivico.

Zdaj pa začnimo zanimivo povest! Do 1925. leta je zastopao g. Némethy veleposestvo v Beltincih — celih šest let brez toga, da bi dobo za svoje delo kakše plačilo. Pa se je šlo za lepe peneze, za 1.236.000 dinarova! Zakaj so ne plačali te odvetniški račun, nas ne zanima. G. Némethy pravi da

zato ne, ka je imelo veleposestvo različne gospodarske težave. On, kakti veren zastopnik veleposestva je čakao, ali bole povedano: najšeo način, kak bi lejko prišeo do svoji penez brez toga, da bi mela blagajna veleposestva izdatke. Predlagao je, da bo parcelirao veleposestniško zemlo i te parcele tržozemle potrebnomi narodi, katastralni oral *najmenje* po 6.200 Din. Predlog je veleposestvo sprejelo, napravili so pogodbo v šteroj med drugimi se piše to:

1. Kúpci morejo plačati ceno zemle v petih letnih obrokih.

2. 10% od kúpne cene dobi g. Némethy.

3. Tej 10% more veleposestvo sproti plačati, to se pravi sikdar od šume, štero ljudje v istini plačajo za zemlo.

4. Če dobi g. Némethy izplačan svoj celi delež, potem on za svoje šestletno delo ne računa nikaj veleposestvi, po domače povedano: on šenka veleposestvi 1,236.000 dinarova! Püsti, naj na mesto veleposestva plača siromašni narod.

Pa dale!

Parcelacije se je začnola, vse je šlo v najlepšem redi. Da... če prej „politika“ ne bi segla vmes. Neprijatelji parcelacije... pod vodstvom gda. poslanca Klekla, so napravili zmešnjavo. G. Némethy je [prej napravio vse, ka bi prepričao „merodajne“ kak važna skúpna zadeva je to, da se kúpčija posreči. Ali „narodajni“ so bili glühi in slepi. Zobston je bila pot na škofijo, zobston na veliko županstvo, neprijatelje kúpčije so bili trdi. V prvom četrtletji je dobila blagajna na mesto pričaküvanih milijonova samo 145.000 Din.

1926. leta je sprevidio g. Némethy, de njegova oseba samo škodüje kúpčiji, zato je zastopstvo odpovedao, z veleposestvom pa je skleno novo pogodbo, glasom štere ima dobiti za svoje delo i stroške do decembra istoga leta 1,200.000 dinarova. Te peneze je ešče ne dobo, zato zdaj toži i terja od veleposestva izplačilo 900.000 Din.

Veleposestvo je na tožbo odgovorilo, da je agrarni zakon z 1931. leta vzeo za siromake 4500 kat. oralov veleposestniške zemle po povprečni ceni 1500 Din, zato se brani tak velkoga plačila. Tožba ešče teče in kak se konča nas sploj ne zanima. Potrebno pa je, da primemo svinčnik i začnemo računati.

Če je mislo prodati g. Némethy — pravimo samo 4.500 kat. oralov zemle najmenje po 6200 Din, oral, potem lejko računamo, da je nastavio povprečno ceno 10,000 Din, cela kúpčija bi teda nesla 45,000.000 dinarova. Telko penez bi mogeo plačati naš siromašni narod, šteri je največ trpo začasa vojne, ar je družina stradala doma, oča, velki sinovi so pa namakali z lastnov krvjov bojišča na vseh krajih sveta. Zadnje tri rate bi mogli

Ameriki je polmilijona banditova, ki z ropa i klanja lüdi živejo i se bogatijo. Amerikiške oblasti prosijo vse države, naj njim pomagajo pri preganjanju teju hüdodelnikov. — *Bogato Ukrajino* so ruski boljševiki zavsema vničili. Kmete so odpelali v druge kraje, ali je na smrt obsodili, drugi pa gladüjejo, ar so njim odnesli živež. 20 jezera šol je brez vučitelova, domače uradništvo je pregnano i ruski boljševiki vodijo 24 milijonski malo ruski narod šteroga je zdaj obiskala čarna smrt glada. — *Rdeča voda* na Kitajskom je znova vöpolejala i poplavela jezero vekših i menših mest. — *Novi püšpek* na Reki je postao pulski kanonik Santin Anton, ki poleg talijanskoga jezika guči tudi hrvacki. — *V kraljevini Irak-i* so divji Kurdi več jezera kršćenikov spomorili. Na protest kršćanskih vlad je napravljen že red. — *Misijoni* na Kitajskom so dobili popolno slobošćino za delo. — *Katoličanski kongres* se bo vršo v Beči, na šteroga se je že priglasilo 65 jezera lüdi. — *Na čüden način* je ozdravila 32 let stara dekla Hugnet v Lurdi od svojih skelećih ran. — *Hitler* je svoje politične nasprotnike dao po 45 taboraj zapreti. Na deset jezera dobrih nemških državlanova je tak zgübiło slobošćino. — *Ukrajinski škofje* i bečki kardinal dr. Innitzer so pretresljivo pismo poslali med svet od glada, ki muči ruski narod i prosijo za njega pomoći. — *V Bukovini* v občini Viznice je župnik Kaing — Ba, Japonec. Za časa rusko-japonske bojne je tri leta staroga Japončka za svoje dete vzela ruskoga oficira žena. Dete se je v Krakovi izšolalo, krstilo i postalo kat. dühovnik. — *Gandhija*, voditela Hindüva v Indiji, je angleška oblast na slobodo püstila. — Boljševiška vlada je dala odpreti grobe carova i ž njih odnesla vse dragocenosti. Grob Aleksandra I. je bio prazen. Te vladar se je najme mekno v Sibirijo, ar se je navolo vladanja. Da ga pa ne bi iskali, je prazno drugo dao zakopati mesto sebe. — *Žitna konferenca* v Londoni se je zaključila z uspehom. Države so določile najnišišo ceno, pod štero nesme spadnoti pšenica. Naša država sme teliko izvažati, kak dozda. — *Iz Nemćije piše g. Kalan*, da se tam dosta bole posveti nedela ešče med protestanti, kak med našimi katoličanci. Ka povemo na to? — *V Bolgariji* so po celoj državi izobesili komunisti rdeće zastave. — *V Ameriki* se milijonarje proti postavlejo predsedniki Roosevelti i nešćejo dati dela po določenoj plaći za določen čas. — *Med Rusijov* i Polskov je prišlo do prijateljstva celo, kak se trdi, do vojaške zveze. — *Herriot*, francoski minister je obiskao Rusijo. Boljševiška vlada ga je prisrčno sprejela. Francozi šćejo ponoviti staro zvezo v Rusi, da so zavarovani proti Nemcom.

plačati naši siromaki v letaj, da je kriza najbolje divjala. Kama bi prišeo naš mali človek, če „neprijatelje parcelacije“ ne bi bili trdni, če škofija ino veliko županstvo ne bi mela glüha vüja, to si lejko premisli vsak količ-kaj pameten človek sam.

Zamerhati si pa moremo dvoje: G. Némethy je meo srce, da je pristao na pogodbo, štera je prevaila breme 1,236.000 Din na rame naših siromakov, invalidov, vojnih dovici sirot. Nadale:

Isti g. dr. Némethy je zdaj narodni poslanec „male kmečke stranke“ na Vogrskom na vogrski del prejšnjega lendavskoga srezu, je teda nikši zastopnik svojih „neodrešenih bratov“.

Lejko bi pravo, ka smo pri kraji, če ne bi mislo človek ne tajinstvene gospode v belih hlačah, šteri najbrž ne prihajajo samo na Prihovo... I ta miseo se dale plete, je kak pred domači voz naprežen konjiček, šteri nas cükne naprej v bodočnost, v „raj“, v šterom bi se lejko zgodilo, da bi našemi siromaki takši prijatelje delili pravico, kakši so dopustili, da ljudje dr. Némethyovega srca zastopajo „maloga kmeta“. Ne, za takši „raj“ smo mi siromaki Slov. Krajine ešče ne dorasli. Ga ne maramo. Kak se že pravi? Ne! Ne! Nikdar!

Julij Kontler.

Šport.

S. K. Mura, ki že deset let neumorno deluje za procvit športa v najsevernejšem delu naše države in katere ime je dobro poznano v športnih krogih cele države po uspehih v hazeni kjer je svoječasnó nosila časten naslov državne prvakinje ter v table-tenisu, kjer si je prav tako večkrat priborila državno in banovinsko prvenstvo, je v zadnjem času tudi v nogometu dosegla nekaj krasnih rezultatov. Povdariti je pa treba, da ti uspehi niso nastali po srečnem zakl učju, temveč so plod sistematičnega in rednega treninga.

Dne 16. julija je prvo moštvo Mure katastrofalno porazilo komb. moštvo I. S. S. K. Maribora v razmerju 7:0. 20. avgusta je zmaga rezerva Mure nad rez. Panonije s 3:1, dočim je prvo moštvo Mure porazilo prvo moštvo Panonije z 8:0.

Rez. Mure : S. K. Drava I. 4:1 (2:1)

V nedeljo, dne 27. avgusta je „zelenobelo“ moštvo Mure v predtekmi občutljivo porazilo prvo moštvo S. K. Drave iz Ormoža, kjer je igral med drugimi celo Unterreiter, stalni igralec prvega moštva ljubljanske Ilirije. S. K. Mura I. : S. K. Rapid I. 2:1 (1:0)

Moštvi sta nastopili v naslednji postavi Mura: Jauša, Malačič, Kardoš I., Horvat, Čagran, Vogrinčič, Schiller, Novak, Kardoš II., Frim, Turk II.

Rapid: Kozem, Barlovič, Lešnigg, Fučkar, Seifert, Karada, Zorzini, Hardinka, Prinčič, Vilovič, Marcinko.

Torej, kakor se iz postave vidi je Rapid nastopil skoraj v isti postavi, kot preteklo nedeljo proti stalnemu rivalu, prvaku dravske banovine, I. S. S. K. Mariboru, katerega je porazil s 3:1.

Kratek potek igre: Rapid ima začetni udarec. Proti pričakovanju začne Mura z velementnimi napadi ogrožati nasprotnikova

vrata in to ne brez uspeha. Po krasni kombinaciji napada, doseže Mura ob burnem odobravanju občinstva, vodstvo po Schillerju. Vsa prizadevanja Rapida, da bi izenačil, so se razlila na izvrstno razpoloženi ožji obrambi ter na izborni krilski vrsti Mure. Rapid bi imel lepo priliko za izenačenje s prisojeno 11 metrovko, katero je pa vratar Jauša obranil.

Drugi polčas se je začel z izmejjajočimi napadi in na obeh straneh je ostalo nekaj šans neizrabljenih. Po lepem prodoru Rapidu uspe, da izenači. Obe moštvi napneta vse sile za zmago, igra je ostra, toda vseskozi fair. Mura pritisne nasprotnika v kazenski prostor kjer v hudi borbi udari sicer izvrsten branilec Barlovič s pestjo žogo, za kar prisodi sodnik upravičeno 11 metrovko. Kazenski strel plasira s krasnim strelom center Kardoš II. neubranljivo v levi kot. Sledi krasen finish Mure in Rapid je prisiljen zadovoljiti se s tesnim porazom.

Tekmo je sodil objektivno Nemec Janez. Številno občinstvo je z navdušenjem spremljalo potok igre in se veselilo zmage nad favoritom za prvenstvo dravske banovine.

Nedela po Risalaj XIV.

Na spomin 1900 letnice svoje križne smrti, Gospod Jezus, po svojih svetih ranaj reši grešni svet!

Ev. sv. Mateja. VI.

Vu onom vremeni pravo je Jezus vucenikom svojim: nihče ne more dvema gospodoma služiti: ar ali de ednoga odürjavao i toga drugoga lübo; ali de ednoga trpo i toga drugvga zavrže. Nemrete Bogi služiti i mammoni. Zato velim vam: ne skrbte se za dūšo vašo, ka bodete jeli; niti za tejló vaše, ka te oblačili. Nejli je dūša več od jestvine i tejló od oprave? Zglednite se ptice nebeske; ar ne sejajo niti ne ženjajo, niti ne ne spravljajo vu škegnje; i Oče vaš nebeski nje — hrani. Nejli ste vi več od njih vrejdni? Što pa med vami misleči more pridati k visokosti svojoj eden lakét? I za opravo ka se skrbite? Gledajte polske lilije, kakda rastejo; ne delajo, niti ne predejo. Velim pa vám: ka je niti Šalamon vu diki svojoj nej bio tak odenjeni, kak eden med etimi. Či pa polsko travo, štera dnes jeste i vütro se v peč vrže, Bog tak opravla: o keliko bole vas, male vere? Ne bojte se zato skrbliivi govoreči: ka bomo jeli, ali ka bomo pili, ali s kim bomo se odejvali? Ar eta vsa poganje iščejo Ar zna Oča vaš, ka eta vsa potrebüjete. Iščite zato pravo kraljestvo bože i pravico njegovo i eta vsa se vam pridajo.

STRUP ZA MIŠI

dobavlja Kemijski laboratorij
Maribor, Trg svobode 2.
Originalna dosa D. 12:50 proti povzetju

Dijaško polje.

Na rednem občnem zboru Slov. kat. akad. društva „Zavednost“ dne 28. avgusta 1933 je bil izvoljen sledeči odbor:

Predsednik: Škafar Ferdo, akademik
Podpredsednik: Škraban Janez, bogoslovec
Tajnik: Jerič Mihael, bogoslovec
Blagajnik: Kozar Alojzij, bogoslovec
Knjižničar: Nežima Ivica, abiturientka
Revizorja: Nežima Bino, akademik in Gregor Janez, bogoslovec.

Gospodarstvo.

Rusija i njeno kmetijsko gospodarstvo.

II.

Bolševiški voditelje pa že dnes sami previdevajo, ka so s kolektivnim to je skupnim gospodarstvom jako nazadüvali v primeri z bivšim carstvom. To nam posvedočijo sledeče številke. V predvojnom časi se je 80% Ruskoga prebivalstva pečalo s poljedelstvom. — V mirnom časi je bilo po celom sveti posejane 108 milijonov hektarov pšenice. Od toga je ruski kmet posejao 26%, to je več kak vsaki četrti ha. Poprečno se je po sveti letno pridelalo na ha 9.5 q. V Rusiji pa na 1 ha samo 7 q. Pa klubtomi je Rusija letno izvozila 40 milijonov q. Pri pridelovanji rži (žito) štere se je na sveti pridelalo 450 milijonov q. je Rusija pridelala 190 milijonov q. Večina toga se je ponücala doma, tak, da je od rži izvozila samo 8 milijonov q. Poleg toga je letno izvozila 38 milijonov q. ječmena.

10	„	ovsa
3	„	kukurice
70	„	kg zmočaja.

Ogromne množine belic, perotnine i medü. (Podatki od l. 1913.)

Dnes pa niti misliti nej na izvoz pšenice v količini 40 milijonov q. Nasprotno je prisiljeno v nešterih letaj uvažati, da lüdstvo ne pomerje od lakote. V letih 1923. i 24. je pridelala komaj polovico pšenice v primeri z mirnim časom. Ravno tak porazne številke so za ječmen i oves. Samo žita se je pridelalo skoro telko kak v mirnom časi. To pa je zato, ar je rž hrana ruskoga kmeta.

Rusko gospodarstvo nej nazadüvalo samo v poljedelstvi, liki tüdi v živinoreji. Za zadnja 10 letja pred svetovnov bojnov je živinoreja stopnjema kapala.

L. 1880	je prišlo	37	goved	na	100	Rusov
„ 1907.	samo	32	„	„	„	„
„ 1909.	„	30	„	„	„	„

Tik pred svetovnov bojnov je spadnólo pridobivanje mleko za 40% — Za časa bolševiškega vladanja pa te padec z dosta vekšov brzinov ide naprej. Že samo v prvih letih bolševiškega vladanja je bilo vničenih goved za 40, svinj pa 42%. Leta 1921. je bilo vničenih konjov 7,900.000.

Ne samo eden se je že pitao: „Ka je tomi vzrok?“ V glavnom sta dva vzroka: Prvi je prisiljavanje ruskoga kmeta v kolektivizem. Znano pa je, ka vsaka sila rodi protisilo; i to protisilo je ruski kmet pokazao v gornjih številkah. Drugi vzrok pa je to, ka se je po svetovnoj bojni ruski kmet začeo zavedati, da zemljo obdelüje on sam, i te trüdapuni sad hoče v prvaj vrsti tüdi sam vživati.

Vsi načrti i ideje kolektivizma so se obnesle samo na papiri. V praksi pa ruskoga kmeta ne morejo pridobiti. Samo malo kmetov je prostovoljno v kolektivizmi. Tisti šteri so, pa so samo zavolo toga, da majomir ali pa da denuncirajo i spravljajo v voze lastne brate. Samo te bo zavládala v največšoj slovenskoj državi medsebojna lübezen, gda bo na njej svoboda i enakopravnost, te bo tüdi zasijala našim potomcom v združenihi slovanskih državah boljša bodočnost.

Balažic Marija. Beltinci 205. Vašemi moževi hodijo celo leto Novine. Dozdaj neso ešče plačane. — Küzma Franc. Aubonne. Francija. Za letos vse plačano, za novo leto ešče 4 Din. naprej. Kalendar poslali. Prošeni naslov je: Chez Mr. Collin, Garancieres en Beauce par Paray Dorsayville, S. et O. — Markoja Martina domači. Črensovska fara. Pridite po odgovor, ki smo ga dobili od našega poslanika v Parizi zavolo neizplačila najema vašemi vu Franciji. — Hajdinjak Kate domači. Črensovci—Žižki. Dajte nam njeni naslov, zato ka na staroga prido Novine nazaj.